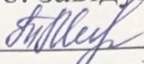

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ВИННИЧЕНКА

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

 Мілова Т.М.
(протокол № 1 від 31.08.2021)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВПП 2.2.09 СІМЕЙНЕ ПРАВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Право
(назва)

Факультет історії та права
(назва факультету)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна)

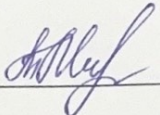
2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма з **Сімейного права** для студентів за спеціальністю **081 Право** для студентів за спеціальністю 081 Право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник: Чернік С.Д., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Протокол від “31” серпня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри доц. Мілова Т.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрям, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань 08 Право	Вибіркова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -	Напрям підготовки/ спеціальність: 081 Право	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120		III	III
		Семестр	
		5-й	5-й
		Лекції	
		34 год.	4 год.
		Практичні, семінарські:	
		20 год.	2 год.
		Лабораторні:	
		не передбачено	
		Самостійна робота:	
		66 год.	114 год.
		Індивідуальні завдання:	
		не передбачено	
		Вид контролю:	
		диф.залік	диф.залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: бакалавр		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Сімейне право» є формування системи знань про поняття, предмет та метод сімейного права, його джерела, основні інститути, особливості правового регулювання сімейних правовідносин та загальні закономірності і характерні особливості виникнення, функціонування і зміни сімейного законодавства в Україні.

Завданнями навчальної дисципліни «Сімейне право» є:

- вивчення системи чинного сімейного законодавства та проблем його розвитку;
- набуття навичок застосування сімейного законодавства у практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності;
- формування у студентів наукового світогляду і правової культури, які сприятимуть вибору правильної поведінки у сучасному світі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

-здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу;

-здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

-здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

-навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

-здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

-здатність бути критичним і самокритичним;

-здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

-здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

-здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;

-здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

-повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;

-здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів сімейного права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

-здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;

-проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

-формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;

-давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;

-складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;

-використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

-володіти базовими навичками риторики;

-доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;

-працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;

-виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин,

цінностей та принципів функціонування національної правової системи;

- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм сімейного права.

3 Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1.

ШЛЮБ ТА СІМ'Я. ПРАВОВІДНОСИНИ ПОДРУЖЖЯ

ТЕМА 1. Поняття сімейного права

Сімейне законодавство. Поняття сімейного права як юридичної науки, галузі права, правової дисципліни. Особливості сімейного права та його місце в системі права України. Предмет і метод сімейного права. Принципи сімейного права. Система сімейного права України. Державна охорона сім'ї. Концепція державної сімейної політики. Основні принципи та напрями державної сімейної політики. Загальні риси дореволюційного вітчизняного законодавства про шлюб та сім'ю. Історичний розвиток законодавства про шлюб та сім'ю. Місце міжнародних нормативних актів в системі сімейного законодавства. Загальна характеристика розвитку сімейного законодавства.

ТЕМА 2. Сімейні правовідносини

Поняття сім'ї як правової категорії. Сім'я в соціологічному і юридичному значенні (порівняльна характеристика). Право особи на сім'ю. Поняття, особливості і види сімейних правовідносин. Підстави виникнення сімейних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти і зміст сімейних правовідносин. Споріднення і свояцтво у сімейному праві України, їх юридичне значення. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів. Строки і позовна давність у сімейному праві України.

ТЕМА 3. Поняття шлюбу

Поняття шлюбу та його ознаки. Умови укладення шлюбу. Шлюбний вік: поняття, значення. Право на шлюб. Зміст принципу добровільності укладення шлюбу. Державна реєстрація шлюбу. Порядок реєстрації шлюбу. Час та місце реєстрації шлюбу. Юридичне значення взаємної обізнаності осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, про стан здоров'я одне одного. Заручини та їх правові наслідки. Правові наслідки реєстрації шлюбу. Правозгідність шлюбу. Перешкоди до укладення шлюбу. Наслідки порушення вимог закону щодо укладення шлюбу. Поняття недійсності шлюбу. Абсолютно недійсні шлюби. Визнання шлюбів недійсними судом (порядок та підстави). Фіктивні шлюби і фіктивні розлучення. Шлюб, який може бути визнаний недійсним за рішенням суду. Визнання шлюбу недійсним після його припинення. Юридичні наслідки недійсності шлюбу.

ТЕМА 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя

Загальна характеристика та особливості особистих немайнових правовідносин подружжя (чоловіка і дружини). Право на материнство і на батьківство. Право дружини та чоловіка на повагу до своєї індивідуальності. Права подружжя на вільний фізичний та духовний розвиток., особисту свободу. Право подружжя на прізвище, зміну прізвища у зв'язку з укладенням шлюбу та у шлюбі, та пов'язані з ним права. Права дружини та чоловіка на розподіл

обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї. Захист особистих прав подружжя.

ТЕМА 5. Майнові правовідносини подружжя

Особливості майнових правовідносин у сімейному праві. Види майнових прав і обов'язків подружжя. Права подружжя укладати дозволені законом угоди. Майно подружжя. Поняття правового режиму майна подружжя. Поняття та особливості договірної режиму майна подружжя в Україні. Шлюбний договір та його зміст. Зміна умов та розірвання шлюбного договору. Визнання шлюбного договору недійсним. Право особистої приватної власності дружини та чоловіка та його здійснення. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. Підстави набуття спільної сумісної власності подружжя. Правовий режим та об'єкти спільної сумісної власності подружжя. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. Право подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом спільної сумісної власності. Захист прав подружжя у випадку укладення угод по розпорядженню майном без його згоди. Здійснення права спільної сумісної власності після розірвання шлюбу. Способи та порядок поділу майна, що є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. Звернення стягнень на майно, що є об'єктом спільної сумісної власності. Позовна давність та поділ майна подружжя. Правовий режим майна чоловіка і жінки, що проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу. Право кожного подружжя на утримання. Підстави стягнення утримання на користь іншого з подружжя в примусовому порядку (під час перебування у шлюбі та після його розірвання). Договір подружжя про надання утримання. Обчислення аліментів, що стягуються на користь одного з подружжя. Припинення права чоловіка та дружини на утримання. Право на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою.

ТЕМА 6. Припинення шлюбу

Поняття і підстави припинення шлюбу. Припинення шлюбу зі смертю одного з подружжя (оголошення померлим). Умови розірвання шлюбу в органах реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, які не мають дітей. Розірвання шлюбу в органах РАЦС за заявою одного з подружжя. Визнання розірвання шлюбу фіктивним. Розірвання шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя. Розірвання шлюбу в суді за позовом одного з подружжя. Розгляд судових справ про розірвання шлюбу. Момент припинення шлюбу у випадку розірвання його через суд. Реєстрація розірвання шлюбу. Юридичні наслідки розірвання шлюбу. Підстави і порядок поновлення шлюбу. Встановлення режиму окремого проживання подружжя та його правові наслідки.

Розділ 2.

ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ, ДІТЕЙ, ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ.

ТЕМА 7. Визначення походження дітей

Поняття встановлення походження дітей. Встановлення материнства. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають між собою у шлюбі. Визначення походження дитини від батька, матері при штучному заплідненні та імплантації зародка. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Встановлення

батьківства добровільним визнанням батьківства. Визнання батьківства і материнства за рішенням суду. Встановлення батьківства і материнства за рішенням суду. Засвідчення походження дітей. Реєстрація батьківства і материнства. Спір про батьківство, материнство. Поняття і підстави оспорювання батьківства (материнства). Порядок оспорювання батьківства. Позовна давність в оспорюванні батьківства. Обставини, що виключають можливість оспорювання батьківства (материнства).

ТЕМА 8. Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей

Підстави виникнення правовідносин батьків і дітей. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дітей і дітей щодо батьків. Права і обов'язки батьків по визначенню імені, прізвища та по батькові дитини. Права та обов'язки батьків брати участь у вихованні та піклуванні про дітей незалежно від спільного проживання з ними, представляти та захищати інтереси неповнолітніх дітей. Права батьків та дітей на спілкування. Права батьків по захисту інтересів дітей. Здійснення батьківських прав та виконання обов'язків. Захист батьківських прав. Вирішення спорів між батьками з приводу виховання дітей. Права дітей на захист від неправомірних дій батьків. Підстави і порядок позбавлення батьківських прав. Юридичні наслідки позбавлення батьківських прав. Поновлення в батьківських правах. Відібрання дітей без позбавлення батьківських прав. Обов'язки повнолітніх дітей піклуватися про батьків. Права баби та діда, прабаби та прадіда на виховання внуків та правнуків. Права братів та сестер на спілкування. Права мачухи, вітчима та особи, яка взяла дитину у свою сім'ю, на її виховання. Права членів сім'ї та родичів щодо захисту дитини.

ТЕМА 9. Майнові правовідносини батьків і дітей

Права батьків і дітей на майно одне одного. Роздільність майна батьків і дітей. Право власності дитини на майно, призначене для її розвитку, навчання та виховання. Спільне сумісне майно батьків і дітей. Управління майном дитини та використання доходів від нього. Обов'язки батьків по утриманню неповнолітніх дітей. Аліментні зобов'язання батьків по утриманню неповнолітніх дітей (умови, розмір, порядок і підстави зміни розміру аліментів). Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. Обчислення та зміна розміру аліментів. Види заробітку (доходу), що підлягає облікові при відрахуванні аліментів. Порядок присудження аліментів. Порядок сплати та стягнення аліментів. Визначення заборгованості по аліментах. Порядок стягнення та підстави звільнення від сплати заборгованості по аліментах. Обов'язки батьків по утриманню повнолітніх непрацевдатних дочки, сина. Зобов'язання повнолітніх дочки, сина по утриманню непрацевдатних батьків, які потребують матеріальної допомоги (умови, порядок, розмір утримання).

ТЕМА 10. Правовідносини інших членів сім'ї та родичів

Особисті немайнові права і обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Аліментні правовідносини між іншими членами сім'ї та родичами. Аліментні зобов'язання баби, діда, прабаби, прадіда, внуків і правнуків. Аліментні зобов'язання між братами і сестрами. Аліментні зобов'язання мачухи, вітчима, пасинка, падчерки. Аліментні правовідносини між фактичними вихователями і вихованцями. Розмір аліментів, що стягуються з інших членів сім'ї та родичів, і строки їх стягнення. Визначення заборгованості за аліментами.

ТЕМА 11. Форми влаштування дітей, що залишилися без піклування батьків. Усиновлення в Україні

Форми влаштування дітей, які залишилися без піклування батьків: усиновлення, передача в сім'ю опікуна, піклувальника, в сім'ю прийомних батьків, до будинку сімейного типу, передача до спеціалізованих державних органів. Виявлення і влаштування дітей, які залишились без піклування батьків.

Поняття усиновлення за законодавством України. Органи, що здійснюють усиновлення в Україні. Порядок формування та використання банків даних про дітей, які залишилися без батьківської опіки. Облік осіб, які бажають усиновити дитину.

Умови усиновлення в Україні. Вимоги до особи усиновлювача. Правове значення віку усиновлювача та усиновлюваного. Згода батьків на усиновлення дитини та порядок її надання. Випадки усиновлення дитини без згоди її батьків. Правове значення згоди дитини на її усиновлення. Перешкоди до усиновлення. Переважне право на усиновлення.

Порядок усиновлення дітей в Україні. Таємниця усиновлення та її правовий захист. Усиновлення дітей, які є громадянами України, іноземними громадянами. Правові наслідки усиновлення. Права та обов'язки усиновлювачів і усиновлених. Підстави та юридичні наслідки визнання усиновлення недійсним та скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

ТЕМА 12. Опіка і піклування над дітьми. Влаштування дітей у сім'ї

Поняття опіки та піклування за законодавством України. Органи опіки та піклування в Україні. Особи, над якими встановлюється опіка та піклування. Порядок встановлення опіки та піклування. Вимоги до особи опікуна (піклувальника). Права та обов'язки опікунів і піклувальників стосовно дитини. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування. Звільнення опікунів і піклувальників від виконання їхніх обов'язків. Підстави та порядок припинення опіки і піклування.

Поняття патронату над дітьми. Договір про патронат. Правовий статус патронатного вихователя. Права дитини, над якою встановлено патронат. Припинення патронату над дитиною. Влаштування дитини в дитячий будинок сімейного типу. Передача дитини в прийомну сім'ю.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд.	Консультац	СРС		л	п	лаб.	інд.	Консультац	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Розділ 1. ШЛЮБ ТА СІМ'Я. ПРАВОВІДНОСИНИ ПОДРУЖЖЯ													
Тема 1. Поняття сімейного права	8	2					6	9					9
Тема 2. Сімейні правовідносини	9	2	2				5	9					9
Тема 3. Поняття шлюбу	10	2	2				6	11	2				9
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя	10	2	2				5	10		1			9
Тема 5. Майнові правовідносини подружжя	11	4	2				5	10		1			9
Тема 6. Припинення шлюбу	10	4	2				4	10					10
Разом за розділом 1	58	16	10				32	59	2	2			55
Розділ 2. ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ, ДІТЕЙ, ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ.													
Тема 7. Визначення походження дітей	10	2	2				6	11	2				9
Тема 8. Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей	10	2	2				6	10					10
Тема 9. Майнові правовідносини батьків і дітей	11	4	2				5	10					10
Тема 10. Правовідносини інших членів сім'ї та родичів	10	2	2				6	10					10
Тема 11. Форми влаштування дітей, що залишилися без піклування батьків. Усиновлення в Україні	11	4	1				6	10					10
Тема 12. Опіка і піклування над дітьми. Влаштування дітей	10	4	1				5	10					10

у сім'ї														
Разом за розділом 2	62	18	10				34	61	2					59
Усього годин	12 0	34	20				66	120	4	2				114
ІНДЗ														
ІНДЗ	-	-						-	-					
Усього годин														

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Сімейні правовідносини	2	
2	Поняття шлюбу	2	
3	Особисті немайнові правовідносини подружжя	2	1
4	Майнові правовідносини подружжя	2	1
5	Припинення шлюбу	2	
6	Визначення походження дітей	2	
7	Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей	2	
8	Майнові правовідносини батьків і дітей	2	
9	Правовідносини інших членів сім'ї та родичів	2	
10	Форми влаштування дітей, що залишилися без піклування батьків. Усиновлення в Україні	1	
11	Опіка і піклування над дітьми. Влаштування дітей у сім'ї	1	
	Разом	20	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Поняття сімейного права	6	9
2	Тема 2. Сімейні правовідносини	5	9
3	Тема 3. Поняття шлюбу	6	9
4	Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя	6	9
5	Тема 5. Майнові правовідносини подружжя	5	9
6	Тема 6. Припинення шлюбу	4	10

7	Тема 7. Визначення походження дітей	6	9
8	Тема 8. Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей	6	10
9	Тема 9. Майнові правовідносини батьків і дітей	5	10
10	Тема 10. Правовідносини інших членів сім'ї та родичів	6	10
11	Тема 11. Форми влаштування дітей, що залишилися без піклування батьків. Усиновлення в Україні	6	10
12	Тема 12. Опіка і піклування над дітьми. Влаштування дітей у сім'ї	6	10
	Разом	66	114

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено

9. Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Сімейне право»:

навчальні заняття, самостійна робота студентів, робота в науковій бібліотеці ЦДПУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет, контрольні заходи.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- семінарське заняття;
- консультація.

У процесі вивчення дисципліни «Сімейне право» застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, аналітичний, індуктивний, дедуктивний

За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль.

За джерелами знань: словесні (розповідь, пояснення, лекція) і наочні (демонстрація, ілюстрація).

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

10. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного, періодичного (тематичного), підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до розділів)

під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння,

висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Критерії оцінювання студентів на семінарському занятті

Максимальний бал за виступ з питань певної теми розділу на **семінарському занятті – 5 балів:**

• **5 б.** ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

• **4 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні неточності у викладі теоретичного матеріалу.

• **3 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **2 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, з труднощами викладає його. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається помилок чи неточностей.

- **1 б.** ставиться студентові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, не послідовно, припускається значних помилок.

До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми розділу, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

1 бал одержує студент, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0** балів.

Критерії оцінювання студентів, які виконують завдання самостійної роботи

До 30-х балів студент може отримати за виконані завдання самостійної роботи, з них **20 б.** – за написання реферату, **10 б.** за виконання практичних завдань (правильне розв'язання однієї задачі – 5 б.)

Критерії оцінювання реферату

5 б. ставиться за виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: окреслена проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних позицій на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, достатній обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення;

4 б. ставиться за виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: достатній обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема окреслена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений неповний аналіз різних позицій на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита досить повно;

3 б. ставиться за основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі помилки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не достатньо повні. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано;

2 б. ставиться за виконані основні вимоги до реферату та його захисту, але при цьому допущені помилки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність викладу матеріалу; не достатній обсяг реферату; є недоліки в оформленні;

1 б. ставиться за недотримання вимог до реферату. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату; відсутні власні висновки;

0 б. ставиться у разі, якщо тема реферату не розкрита повністю, виявляється повне нерозуміння проблеми.

Критерії оцінювання розв'язання задач

3 б. ставиться за розв'язання задачі у повному обсязі, посилення на конкретні норми законодавчих актів, їх аналіз та застосування до визначених умов задачі; наявний обґрунтований висновок;

2 б. ставиться за розв'язання задачі з певними неточностями, використання недостатньої нормативної бази; окремі умови задачі враховані не повністю, наявний висновок;

1 б. ставиться за розв'язання задачі з нечіткими формулюваннями, використання недостатньої нормативної бази, умови задачі не проаналізовані, висновок неповний;

0 б. ставиться за розв'язання задачі з суттєвими помилками без використання нормативно-правової бази, висновок відсутній.

Періодичний (тематичний) контроль

Періодичний (тематичний) контроль може проводитися після вивчення розділу курсу. Тривалість виконання відповідних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Формою проведення такого контролю може бути письмова контрольна робота, яке передбачає письмові відповіді студентів на трьохрівневі завдання. Перший рівень – тестові завдання (5 питань, одна правильна відповідь – 1 бал); другий рівень – теоретичні завдання (2 питання, розкриття кожного оцінюється до 3 балів); третій рівень – практичне завдання (розв'язання одного ситуативного завдання – до 4 балів). За їх виконання студент отримує оцінку, виражену в балах, яка враховується в процесі розрахунків оцінки за розділ.

Максимальна кількість за завдання контрольної роботи – 15 балів.

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. Якщо студент порушує встановлені правила, викладач може позбавити його можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати перевірки контрольної роботи доводяться до відома студентів.

Підсумковий (семестровий) контроль

З дисципліни «Сімейне право» передбачена така форма семестрового контролю, як диференційований залік.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, тематичного контролю та виконаної самостійної роботи.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за КМСОНП (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Індивідуальний навчальний план студента (форма № Н-2.02), Залікову книжку студента (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

11. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Розділ 1	Розділ 2	100
T1-T6	T7-T12	
50	50	

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

12. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103.
3. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року).
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року (дата набуття чинності для України – 23.03.1976 року) // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 11.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/stru>.
7. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
8. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 року № 1296-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1296-15>.
9. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

10. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>.

11. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 1.07.2010 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.

12. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1382-15>.

13. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

14. Про затвердження Порядку здійснення добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року №1740 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1740-2002-%D0%BF>.

15. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/564-2002-%D0%BF>.

16. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/565-2002-%D0%BF>.

17. Правила внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання: Наказ Міністерства юстиції України від 12.01.2011 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0055-11>.

18. Про внесення змін та доповнень до Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>.

19. Правила опіки та піклування, затверджені наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України № 34/166/131/88 від 26.05.1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0387-99>.

20. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1697-13>.

Основна

21. Курило Т.В. Сімейне право України : навч. посіб. / Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк, О. Ю. Баліцька, І. М. Євхутич; ред.: Т. В. Курило; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 315 с.

22. Личенко І.О.. Сімейне право : навч.-метод. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2019.. 153 с.

23. Процьків Н.М. Сімейне право : навч.-метод. посіб.; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2021. 139 с

24. Сімейне право України / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Бондар, О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2016. 356 с.

25. Сімейне право України: Навч. посібник – 2-ге вид., виправл. і доп. /Апопій І. В. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

26. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

27. Сімейне право України: Підручник / С.Б. Булеца, В.В. Заборовський, В.Г. Фазикош та ін. ; за ред. С.Б. Булеци, В.Г. Фазикоша. К. : Знання, 2015. 375с.

28. Сімейне право України : підручник / [Бойчук Т. В. та ін. ; за ред. А. О. Дутко] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 479 с.

29. Чеховська І. В. Сімейне право : практикум / І. В. Чеховська, Л. О. Самілик. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 132 с.

30. Бек У.П. Сімейне право України : конспект лекцій / У. П. Бек, С.Л. Дембіцька ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т права та психології. Львів : Растр-7, 2018. 192 с.

Допоміжна

31. Байрачна М. І. Правова природа шлюбного договору. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2019. Т. 30(69), № 3. С. 45-50.

32. Белов Д. М., Палешник Л. І. Деякі проблеми укладення шлюбного договору. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 33(1). С. 148-151.

33. Буряченко А. М. Розвиток законодавства про відповідальність за невиконання обов'язку щодо надання утримання в сімейному праві України. *Університетські наукові записки*. 2020. № 3-4. С. 169-181.

34. Гопанчук В. С., Войтенко Т. В. Омана як відносна підстава недійсності шлюбу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(1). С. 133-136.

35. Григор'єва А. Умови встановлення в судовому порядку факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу та докази, які це підтверджують. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 343-350.

36. Грицик А. С. Аналіз судової практики щодо визнання шлюбних договорів недійсними. *Цивілістична процесуальна думка*. 2016. №4. С. 21-24.

37. Дутко А. Шлюб як юридична конструкція: реалії та перспективи. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2016. № 855. С. 398-403.

38. Дякович М. М. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання за сімейним правом України. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 125-131.

39. Євко В. Ю. Здійснення батьками дитини її права на свободу пересування. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2. С. 44-60.

40. Кройтор В. А. Особливості порядку стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1. С. 86–93.

41. Лапчевська О.Ф. Застосування до батьків санкцій сімейно-правової відповідальності: теоретичні аспекти. *Держава і право*. 2013. Вип. 60. С. 256–262.

42. Майкут Х.В. До питання укладення, зміни та припинення шлюбного договору. *Порівняльно-аналітичне право*. №1. 2018. С. 102-104.
43. Менджул М. В. Сутнісні ознаки принципів сімейного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2019. Вип. 58(1). С. 128-131.
44. Нікітенко Р. С. Докази і доказування у справах окремого провадження про розірвання шлюбу. *Право і суспільство*. 2014. № 3. С. 86-91.
45. Оніщук О. М. Класифікація батьківських прав. *Юридична Україна*. 2019. № 9. С. 23-28.
46. Пилипенко Ю. О. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин за законодавством зарубіжних країн. *Право і суспільство*. 2015. №4(3). С. 104-111.
47. Розгон О. Припинення шлюбу в разі його розірвання та визнання фіктивним: відмінності між правовими наслідками на прикладах судової практики. *Вісник. Національна асоціація адвокатів України*. 2018. № 19 (46). 2018. С. 620-623.
48. Сафончик О. І. Теоритичні аспекти шлюбно-сімейних правовідносин. *Часопис цивілістики*. 2016. Вип. 21. С. 28-31.
49. Сидоренко С. І. Теоретичні засади визначення поняття та юридичної сутності недійсності шлюбу у сімейному праві. *Університетські наукові записки*. 2017. № 3. С. 141-148.
50. Солодухіна Л. С. Захист житлових прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа в Україні: стан та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 130-136.
51. Спектор О. М. Особливості розірвання шлюбу подружжям, яке має неповнолітніх дітей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2016. Вип. 41(1). С. 124-129.
52. Тімуш І. С. Захист особистих немайнових прав батьків як учасників сімейних правовідносин. *Молодий вчений*. 2020. № 1(1). С. 26-29.
53. Ходак С. М. Способи захисту інтересів у сімейному праві. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право*. 2021. № 12. С. 162-172.
54. Чернега В. М. Класифікація заборонних норм сімейного права. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2021. №1. С. 127-130.
55. Чернега В. М. Своєрідність норм сімейного права – нормативного фундаменту механізму правового регулювання сімейних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2020. Вип.62. С. 178-182.
56. Черновалюк Ю. Ю. Права та обов'язки батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу з виховання дітей. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2018. Вип. 33. С. 96-98.
57. Шусть М. С. Проблема визначення місця сімейного права в системі права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2021. Вип. 67. С. 106-109.

58. Юніна М.П. Проблемні питання інституту шлюбу в сучасному сімейному праві України. *Порівняльно-аналітичне право*. №1. 2018. С. 126 - 129.

13. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua

3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>

4. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: <http://library.kr.ua/>.

5. Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: <http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novynu>.

6. Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

7. Сайт журналу «Право України». URL: <http://pravoua.com.ua/http://www.ligazakon.ua/>

8. Українська правнича фундація. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079>